

Nyanskaffning av tågfordon samt borgensåtagande (RS/958/2025)

Sammanfattning

Norrtåg AB ägs gemensamt med 25% vardera av Region Norrbotten, Region Västerbotten, Region Västernorrland samt Region Jämtland Härjedalen. Norrtåg AB har tagit fram en inriktningsplan, Norrtåg 2040 – en tågvision, för utvecklingen av den framtida regionala tågtrafiken i de fyra norra länen i Sverige. Syftet är skapa en samsyn för de förändringar som planeras i form av större infrastrukturinvesteringar och den långa framförhållning som krävs för att anskaffa tillräckligt med fordon för att klara försörjningen under de kommande 15–20 åren. Ambitionen för visionen är att den ska ligga till grund för beslut om exempelvis fordonsanskaffning och framtida trafikutveckling.

Norrtåg AB:s styrelse behandlade dokumentet vid sitt sammanträde den 18 december 2023, och beslutade att fastställa Norrtåg 2040 – En tågvision, samt att rekommendera de berörda regionerna och de regionala kollektivtrafikmyndigheterna att ställa sig bakom visionsdokumentet. Regionfullmäktige i Region Jämtland Härjedalen beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2024, § 57, att ställa sig bakom Norrtåg AB:s dokument Norrtåg 2040 – En tågvision. I tågvisionen har ett 60-tal trafikanalyser genomförts som beskriver förväntade effekter på resande, intäkter och kostnader utifrån scenarier. Utgångspunkten har varit de kostnads- och intäktsnivåer som var kända i 2019 års prisnivå, och antagandet är att kostnads- och intäktsutveckling kommer att följa varandra. Bedömningen av framtida intäkter bygger på prognoser, baserade på forskning och erfarenheter av annan trafik.

De fyra regionerna behöver senast i februari 2026 fatta beslut om vilken nivå trafiken i respektive stråk ska utvecklas till i början av 2030-talet eftersom fordonen för denna trafik måste beställas under 2026. För Region Jämtland Härjedalen innebär det Mittstråket, dvs Sundsvall – Storlien.

Marknaden för begagnade fordon är begränsad och nyanskaffning är därför en viktig del av utvecklingen. Nya fordon som upphandlas under 2026 kan finnas i trafik tidigast under 2030.

AB Transitio ägs av 20 av Sveriges regioner. Transitios uppdrag är anskaffning, finansiering och förvaltning av spårfordon till sina ägare. För att Transitio ska kunna påbörja en upphandling behöver regionerna besluta om att ingå ett borgensåtagande.

Kommuninvest gör årligen en limitprövning av Region Jämtland Härjedalen ur ett koncernperspektiv för att fastställa hur mycket organisationen får låna respektive år. Utöver detta görs en ny bedömning vid varje ny offertförfrågan på lån. Här ingår såväl resultat som lämnade borgensåtaganden för både regionen och delägda bolag och

kommunalförbund. Därmed påverkas Region Jämtland Härjedalens finansiella ställning negativt när organisationen ingår proprieborgen.

Utifrån Region Jämtland Härjedalens finansiella situation bedöms två fordon vara möjliga att gå i borgen för, i ett första steg vilket innebär en total borgensram på 440 miljoner kronor för Region Jämtland Härjedalen. Dessa två fordon innebär att befintliga antalet tåg kvarstår, men innebär ingen utökning av antal tåg. Om Region Jämtland Härjedalens finansiella ställning skulle förbättras är Region Jämtland Härjedalen avropsberättigade ytterligare tre fordon. Totalt borgensåtagande för befintliga tåg och 2 nya tåg prognosticeras att utvecklas enligt följande;

2026	2027	2028	2029	2030	2031
150 mkr	250 mkr	300 mkr	350 mkr	500 mkr	550 mkr

För 2025 uppgår regionens finansiering till Norrtåg till 43 mkr. Nyanskaffning av två fordon innebär att driftkostnaderna beräknas öka med mellan 18 - 30 mkr per år. Denna kostnadsökning ska finansieras genom ökade intäkter och minskade kostnader inom Kollektivtrafiknämnden.

Kostnaderna kommer succesivt att öka utifrån den beslutade leveransen i upphandlingen, som exempel på prognos nedan vid köp av 2 nya tåg;

2026	2027	2028	2029	2030	2031
6 mkr	10 mkr	13 mkr	15 mkr	24 mkr	40 mkr

Om inga nya fordon införskaffas kommer det att innebära en neddragning av nuvarande trafik vilket i förlängningen sannolikt även får negativa konsekvenser för regionens tillväxt och Region Jämtland Härjedalens miljömål samt att det fortsatta ägande i Norrtåg då kan äventyras och behöva utvärderas.

Kollektivtrafiknämnden behandlade ärendet 2025-12-17 § 60 och föreslog regionstyrelsen att Region Jämtland Härjedalen ska gå vidare med upphandling av två tågfordon.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Region Jämtland Härjedalen ingår borgen så som för egen skuld (propietärborgen) för upphandlad finansiering upp till 440 miljoner kronor avseende spårfordon, högvärdeskomponenter och strategisk utrustning.

2. Region Jämtland Härjedalen godkänner att AB Transitio avropar två (2) stycken regionalstågsfordon med tillhörande högvärdeskomponenter, strategisk utrustning samt upphandlar finansiering för detta.

Regionfullmäktige

2026-02-10

3. Region Jämtland Härjedalen ingår uppdragsavtal med AB Transitio för avrop av anskaffning av regionalstågsfordon, högvärdeskomponenter och strategisk utrustning.
4. Region Jämtland Härjedalen ingår hyresavtal med AB Transitio för anskaffade regionalstågsfordon.
5. Regionstyrelsens ordförande får i uppdrag att underteckna borgensförbindelser, uppdragsavtal och hyresavtal.
6. Den kostnadsökning som uppkommer vid anskaffning av 2 nya tåg ska finansieras genom ökade intäkter och minskade kostnader inom Kollektivtrafiknämnden.

Yrkanden

Johannes Andersson (C) yrkar följande tillägg:

"Region Jämtland Härjedalen ska utreda möjligheten att kunna avhända sig borgensåtagandet av tågen, om det ekonomiska läget försämrats så pass mycket att det äventyra investeringar som rör hälso-och sjukvården."

Bengt Bergqvist (S) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag och avslag till Johannes Anderssons yrkande.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på regionstyrelsens förslag punkt 1-6 och finner att de antas.

Ordföranden ställer proposition på Johannes Anderssons yrkande och finner att det avslås.

Beslut

1. Region Jämtland Härjedalen ingår borgen så som för egen skuld (proprieborgen) för upphandlad finansiering upp till 440 miljoner kronor avseende spårfordon, högvärdeskomponenter och strategisk utrustning.
2. Region Jämtland Härjedalen godkänner att AB Transitio avropar två (2) stycken regionalstågsfordon med tillhörande högvärdeskomponenter, strategisk utrustning samt upphandlar finansiering för detta.
3. Region Jämtland Härjedalen ingår uppdragsavtal med AB Transitio för avrop av anskaffning av regionalstågsfordon, högvärdeskomponenter och strategisk utrustning.
4. Region Jämtland Härjedalen ingår hyresavtal med AB Transitio för anskaffade regionalstågsfordon.

5. Regionstyrelsens ordförande får i uppdrag att underteckna borgensförbindelser, uppdragsavtal och hyresavtal.

6. Den kostnadsökning som uppkommer vid anskaffning av 2 nya tåg ska finansieras genom ökade intäkter och minskade kostnader inom Kollektivtrafiknämnden.

Reservationer

Magnus Rönnerfjäll (C), Thomas Andersson (C), Annika Lindström (C), Johannes Andersson (C), Susanne Moänge (C) och Håkan Larsson (C) reserverar sig till förmån för Johannes Anderssons tilläggsyrkande.

Expedieras till

Norrtåg AB
AB Transitio
Ekonomidirektör
Regional utvecklingsdirektör
Områdeschef Kollektivtrafik
Kollektivtrafiknämnden

Beslutsunderlag

- §22 Regionstyrelsen Nyanskaffning av tågfordon samt borgensåtagande
- §60 Kollektivtrafiknämnden Nyanskaffning av tågfordon
- PM Norrtåg Fordons- och Anskaffningsstrategi
- PM Transitio till Norrtåg avseende fordonsanskaffning
- Norrtåg AB PM Upplåningsbehov per ägare 2025-10-20